

En leder har ordet

Vi er nu på den anden side af sommertiden, en ganske særlig sommer, efter et ganske særligt forår, hvor COVID-19 har sat dagsordenen for det samlede sundhedsvæsen og for patienterne, som har haft brug for sygehuset i denne periode. COVID-19 har ændret de måder, vi samarbejder og kommunikerer med patienter og pårørende på. Der er gjort vigtige erfaringer, som vi skal tage med videre, herunder få indsamlet patienternes erfaringer, ønsker og oplevelser, ud fra det, som de har oplevet i denne periode. Der er ingen tvivl om, at patienterne har vigtige budskaber til os, om hvad der er vigtigt for dem, hvad har været godt og hvad kan vi forbedre. Vi skal forvente og målrettet efterspørge patienternes meninger og feedback, så vi får reelle partnerskaber med patienterne, blandt andet gennem Fælles Beslutningstagning. En inspiration, fra en anden kontekst, som også kan give mening i tilgangen til patientinddragelse er et kendt citat fra Madeleine Albright, Tidl. U.S. Secretary of State: "It took me quite a long time to develop a voice, and now that I have it, I am not going to be silent". Patienternes stemmer er kommet for at blive!

COVID-19 har haft stor betydning på vores aktiviteter med at fastholde implementering af Fælles Beslutningstagning på sygehusene. Vore lokale implementeringskonsulenter på SVS og andre steder har taget en stor tørn i COVID-19 indsatsen med at deltage i klinikken, så arbejdet med Fælles Beslutningstagning har for en periode måtte nedprioriteres. Nu nærmer sommeren sin afslutning og vi skal vi også på dette område finde "en ny normal", sammen med COVID-19. Vi glæder os til at komme i gang igen, så tag godt imod vore dygtige implementeringskonsulenter, når de begynder at dukke op igen og fortsætte det vigtige arbejde!

Og så afslutningsvis en lille reklame for ISDM, International Konference om Fælles Beslutningstagning som det er lykkedes at få til Region Syddanmark i 2021, fra d. 28-30 juni i Kolding. Stort tillykke med det flotte forarbejde til Center for Fælles Beslutningstagning! Sæt kryds i kalenderen allerede nu og kom og mød de internationale VIP forskere, klinikere og ledere på feltet.

Fortsat rigtig god arbejdslyst med implementeringen af fælles beslutningstagning i Region Syddanmark..



Susanne Lauth, Sygeplejefaglig direktør,
Sydvestjysk Sygehus.

Artikel fra Center for Fælles Beslutningstagning i det kommende nummer af Fag & Forskning

Artiklen "Sygeplejersken er en ressource i implementering af fælles beslutningstagning" udkommer i det næste nummer af Fag & Forskning som udgives af Dansk Sygeplejeråd.

Artiklen beskriver et antropologisk projekt fra efteråret 2019, som foregik på tre forskellige onkologiske afdelinger i Danmark. Artiklen er skrevet af sygeplejerske og antropolog Christina Viggo Olesen, sygeplejerske og projektleder Karina Mølgaard Jensen og sygeplejerske og daglig leder af Center for Fælles Beslutningstagning, Karina Olling. Når artiklen udkommer kan den også læses her: <https://dsr.dk/fag-og-forskning>



"Valget at gå ind af døren og shopping i vores butik"

Inspiration fra Psykiatrien

På trods af COVID-19 er der stadig foregået inspirerende arbejde med fælles beslutningstagning. Læs Susie og Rikkens beretning om temadag i Børne- og ungdomspsykiatrien i Odense

I Børne- og ungdomspsykiatrien har vi afholdt en temadag med overskriften Fælles Beslutningstagning (FB). Til at understøtte og fastholde hele processen, havde vi indbudt kunstner Karsten Auerbach, som dagen igennem "listede" rundt blandt grupperne, for derefter at male det, han hørte og så. Forud for temadagen havde vi afholdt en halv temadag, som på grund af Corona foregik virtuelt, og hvor Programleder for fælles beslutningstagning i Psykiatrisygehuset, Lisa Korsbek, gav en indflyvning til konceptet, efterfulgt af overlæge Susie Andersen som gennemgik en forskningsartikel.

Den halve temadag blev efterfulgt af den hele fælles temadag, hvor der var tid til drøftelse af og fordybelse i, hvordan vi vil anvende konceptet fremadrettet i netop vores arbejde. Vi blev i løbet af dagen også introduceret til Beslutningshjælperen og fik mulighed for at reflektere over FB på spiseforstyrrelsesområdet undervejs. Det var på denne dag at Karsten deltog, og han inviterede os et par gange i løbet af dagen til at se og drøfte malerierne. Karstens malerier og tanker gav stof til eftertanke og førte til spørgsmål som:

Hvordan finder vi frem til den unge og familiens mål og hvad er vejen dertil?

Hvilke dilemmaer kan der være i forhold til at afprøve en behandling ønsket af familien, som vi tænker går på kompromis med den kendte faglighed?

Hvad gør vi i forhold til unge, som ikke kan "se" deres behandlingsbehov og ikke ønsker forandring?

Hvad gør vi i forhold til eventuelle organisatoriske begrænsninger, der gør, at vi ikke kan imødekomme de ønsker, familien har, og som måske kunne være hjælpsomme netop for dem?

Oplevelsen var, at det at have Karsten Auerbach med i processen, åbnede meget mere op for de overvejelser, der var omkring inddragelse, og vores forestillinger om patienterne og deres familier, end vi kunne have fået uden.

Der er så mange spændende aspekter i implementeringen af fælles beslutningstagning. Vi har haft mange drøftelser om etikken, mulighederne og balancen i at inddrage unge, der ikke nødvendigvis ønsker forandring i deres liv. Vi synes, det er vigtigt at bruge tid på at finde netop vores vej, når vi fremadrettet arbejder videre med at indføre fælles beslutningstagning i Børne- og ungdomspsykiatrien.

Karsten Auerbachs hjemmeside: <http://www.auerbach-art.dk/da/>

Susie Andersen, Overlæge

Rikke Rævgård Hansen, Funktionsleder, Sygeplejerske



"Da den begejstrede sygeplejerske nåede frem til den 19. af de 25 vejningskoncepter, vi skulle vælge i mellem"



"Mål er store og bombastiske. Håb er et ord fra livsverdenen"

Implementering i stor målestok i Kvindesygdomme og Fødsler på Kolding Sygehus

Som følge af den regionale beslutning om systematisk udbredelse af fælles beslutningstagning i Region Syddanmark, er der på alle sygehusenheder 2-3 pionerafdelinger, som indgår i første udrulningsbølge.

Kvindesygdomme og Fødsler, Kolding Sygehus er én af de afdelinger på SLB, som har været med helt fra start i den regionale implementering. Afdelingen er en stor afdeling, og det betyder at de har gjort sig mange tanker om tilpasning af processen, så fælles beslutningstagning bliver hele afdelingens fokus.

To forskellige modeller for undervisning i fælles beslutningstagning

Afdelingen med ca. 240 ansatte fik uddannet deres første "Teachers" i foråret 2019. Siden er flere kommet til, og ledelsen har også været på kursus.

Underviserne er ved at lægge sidste hånd på planen for undervisning af egne kolleger.

Undervisningen tilrettelægges på tværs af flere faggrupper, hvilket understøtter det tværfaglige samarbejde i afdelingen. "At fælles beslutningstagning favner *alt* personalet hjælper os til at sætte patienten *endnu* højere, og det fremmer inddragelse af patienterne", siger konstitueret souschef i barselsafsnittet Marianne Ravn. Kursusformen bliver dog forskellig i afdelingens afsnit. "Vi er en stor afdeling, og derfor tilpasser og prøver vi forskellige former af kurset af - ud fra behovet i

det enkelte afsnit", fortæller ledende overlæge Annemette Wildfang Lykkebo

I Gynækologisk ambulatorium og sengeafsnittet er kurserne af 6 timers varighed og med 12 deltagere pr. hold. På fødegangen foregår undervisningen over tre etaper og med ca. 50 ansatte ad gangen. Fokus for undervisningen er den kultur og kommunikationsform, der skal indarbejdes for systematisk at udøve fælles beslutningstagning.

Udvikling af beslutningsstøtteværktøjer er ikke et must i implementeringsprocessen, men er et redskab, som kan understøtte anvendelse af fælles beslutningstagning. I Kvindesygdomme og Fødsler udvikles beslutningsstøtteværktøjer på tre sygdomsspecifikke områder: Blødningsforstyrrelser, Tilgrundegået graviditet og Amning. "Det har været et meget omfattende arbejde", fortæller afdelingssygeplejerske Mette Meldgaard. "Men beslutningsstøtteværktøjet er med til at sætte en "ensrettet" barre og kvalitet. Det betyder, at klinikerne er nødt til at præsentere patienterne for alle muligheder – også valget "ingen behandling", siger hun og fortsætter: "Det er meget patientvenligt, overskueligt og pædagogisk". Afdelingens råd er at starte med at udvikle én BESLUTNINGSHJÆLPER™ pr. afsnit. "Vi kan mærke at brug af metoden til én patientgruppe automatisk smitter af på andre patientforløb også." slutter Mette Meldgaard.

Kvindesygdomme og Fødslers aktivitetstal

Fødsler: 3300 årligt
Ambulante jordemoderkonsultationer og graviditetsambulatorium: 32.291 besøg årligt
Kvindesygdomme, ambulatorium: 11.244 besøg årligt
Operationer: ca. 1300 årligt
Antal senge fordelt på 2 afsnit: 29 barsels- og graviditet og 4 gynækologiske sengepladser

Model 1:

- Fælles beslutningstagning
- Arbejde med BESLUTNINGSHJÆLPER™
- Varighed: 1 dag
- Holdstørrelse 10-12 deltagere

- 16 ambulatorie sygeplejersker
- 12 Gynækologiske læger
- 10 yngre læger

Model 2:

- Del 1: Priming - 1 time
- Del 2: Fælles beslutningstagning – 3 timer
- Del 3: Arbejde med BESLUTNINGSHJÆLPER™
- Holdstørrelse ca. 50 deltagere

- 88 Jordemødre
- 10 Obstetriske læger

Der afprøves to forskellige kursusmodeller for undervisning i FB på henholdsvis Ambulatorie/Sengeafsnit og på Fødeafsnittet.



På Kvindesygdomme og Fødsler har de valgt at udvikle hele tre Beslutningshjælpere.

Hvem er involveret i implementeringen?

Hele afdelingsledelsen og en række klinikere er involveret i tilrettelæggelse af implementeringsprocessen. Derudover får afdelingen støtte fra SLB's implementeringskonsulent, som også fungerer som tovholder gennem hele forløbet. "Det er rigtigt godt, at der en én som er med hele vejen igennem, så vi bliver holdt fast i vores fokus på og arbejde med fælles beslutningstagning", fortæller de ansatte

Hvis du gerne vil høre mere om afdelingens arbejde med implementering af fælles beslutningstagning, kan du kontakte Mette Meldgaard på 76360209.

Tiltrædelsesforelæsning

I forbindelse med Dawn Staceys udnævnelse til adjungeret professor ved Center for Fælles Beslutningstagning og Institut for Regional Sundhedsforskning ved Syddansk Universitet, afholder Center for Fælles Beslutningstagning, en tiltrædelsesforelæsning 11. december kl. 13.00 i Auditoriet på Bjerget, Vejle Sygehus

Under temaet "Improving patient and public involvement in healthcare and social decisions" vil Dawn Stacey, France Légaré og Trudy van der Weijden hver især holde oplæg om forskellige facetter af implementering af fælles beslutningstagning og de erfaringer, de har gjort sig i den forbindelse. Hvis du er nysgerrig, kan du læse mere om programmet på www.cffb.dk/seneste-nyt.

Såfremt Covid-19 skulle komme i vejen, vil forelæsningen foregå delvist virtuelt med oplægsholderne over ZOOM. For nu, krydser vi dog fingre for, at det bliver muligt at afholde forelæsningen med fysisk tilstedeværelse for alle parter.

Nærmere information om tilmelding kommer medio oktober.



Dawn Stacey er blandt andet Sygeplejerskeprofessor på sygeplejeskolen i Ottawa og har i mange år forsket i fælles beslutningstagning i Canada og i resten af verden.



ISDM 2021

June 28-30 2021, Kolding, Denmark

Vi fejrer...

...at Center for Fælles Beslutningstagning, i samarbejde med Region Syddanmark og Syddansk Universitet, er blevet udvalgt til at være værter for den næste store internationale konference om fælles beslutningstagning, "International Shared Decision Making Conference" (ISDM).

ISDM2021 starter med en præ-konference d. 27. juni 2021. Prækonferencen vil bestå af workshops, hvor deltagerne vil blive inddraget aktivt på dagen. Call for workshops er allerede ude på konferencens hjemmeside <https://isdm2021.com/news>

Konferencen forstærker d. 28.-30. juni, hvor blandt andre Regionrådsformand og Formand for Danske Regioner Stephanie Lose vil byde velkommen til nogle spændende dage, hvor forskere, klinikere og patienter fra hele verden vil mødes og drøfte den sidste nye forskning og aktiviteter indenfor fælles beslutningstagning.

Konferencen kommer til at foregå på Comwell Hotel i Kolding, som ligger lige ved siden af Kolding Sygehus. Det giver blandt andet mulighed for at deltage i break out sessions, hvor man kan besøge sygehuset og opleve hvordan de arbejder med fælles beslutningstagning i de kliniske afdelinger.

I øjeblikket arbejdes der på højtryk med at få sammensat et spændende fagligt program, og senere på året bliver der mulighed for at indsende abstracts hvis man har noget man gerne vil præsentere på en poster eller i en oral session. Følg med på hjemmesiden

Vil du læse det sidste nye om ISDM 2021, så følg med på konferencens hjemmeside

<https://isdm2021.com/news>

Hjemmesiden opdateres løbende

Vidste du at....

...du nu på centerets hjemmeside kan se to alfabetiske oversigter over de Beslutningshjælpere der er under udvikling og dem der færdigtestet og i klinisk brug i Region Syddanmark. Oversigten er opdelt i både fagområde og under diagnoser, så derfor kan du nemt se, om der er en BESLUTNINGSHJÆLPER™ indenfor dit specifikke kliniske område.

Du kan også se om Beslutningshjælperen opfylder IPDAS kriterierne. Du kan læse mere om IPDAS kriterierne i boksen til højre.

Oversigterne vil blive løbende opdateret.

Se mere her:

[Oversigt over færdige Beslutningshjælpere](#)
[Beslutningshjælpere under udvikling](#)

IPDAS kriterierne

International Patient Decision Aid Standards (IPDAS) er 44 kvalitetskriterier som vurderer kvaliteten af et beslutningsstøtteværktøj. De er udviklet gennem et internationalt samarbejde mellem forskere og klinikere.

IPDAS kriterierne er opdelt i henholdsvis kvalificeringskrav, certificeringskriterier og kvalitetskriterier. Center for Fælles Beslutningstagnings generiske skabelon BESLUTNINGSHJÆLPER™ er udviklet med afsæt i IPDAS kriterierne.

DIN BEHANDLING & PLEJE - EN FÆLLES BESLUTNING



I PRAKSIS



Beslutningsstøtte-
værktøjer

BESLUTNINGSHJÆLPER™

- ↳ Indhold og opbygning
- ↳ Platform - "Build Decision Helper"
- ↳ Alfabetisk oversigt over beslutningshjælpere
- ↳ Beslutningshjælpere under udvikling

Beslutningshjælpere under udvikling

Browse fagområde:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z Æ Ø Å

Browse Diagnose

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z ø å

Alfabetisk oversigt over Beslutningshjælpere på Center for Fælles Beslutningstagning hjemmeside

Vigtige datoer til kalenderen:

Næste Styregruppemøde: 22. oktober kl. 15.00-16.30

Næste Netværksmøde: 29. september kl. 09.00-14.00

Dawn Stacey Professortiltrædelsesforelæsning: D. 11. december kl. 13.00

ISDM: 27.-30. juni 2021



E-mail: karina.olling@rsyd.dk



Website: www.cffb.dk



Website: www.isdm2021.com